

OPRAVDOVÝ  
**KREŠŤAN**  
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.  
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		<b>Vychodí každú nedeľu.</b>	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok . . . . .	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: <b>VIKTOR HORNYÁNSZKY.</b>	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú
Na pol roka . . . . .	1 „ — „		
Na štvrt roka . . . . .	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			



Detská prítulnosť.

## Dvojaká miera.

**Z**a vodcov slovenského ľudu vydávajúci sa sväto-martinskí panslávi vydržiavajú najnovšie každú nedeľu v inom hornoviedieckom meste ľudové shromaždenie. Na týchto shromaždeniach, na ktorých berie účasť niekoľko z blízkeho vidieku ta došlých občanov, títo páni predostierajú udajné žiadosti a sťažnosti slovenského ľudu. Tieto žiadosti a ponosy vopred vypracujú doma shromaždenie svolávajúci páni, a predostnú ich shromaždeným, asíce v sprievode pekne vypracovaných rečí. Samo sebou sa rozumie, že shromaždenie, ktoré ani len najmenej nenie odbleskom opravdového smýšľania slovenského ľudu, predostrené body prijme, lepšie povedané, predsa ich vyhlási za prijaté a je po paráde.

Byvše priateľmi občianskej slobody, ani najmenej námietky nemáme proti tomu, že niekoľko pánov z Turčianskeho Svätého Martina usporaduje ľudové shromaždenie. V Uhorsku sa smie jedonkaždý občan v medziach zákona slobodne pohybovať a tak tedy aj sväto-martinskí páni a ich v jednotlivých vidieckych mestách bývajúci kompani, nerobia nič protizákonného, keď svolávajú ľud do shromaždení. Ani tým sa neprehrešujú ničím proti zákonu, keď vyhlásia, že shromaždenie prijalo nasledujúce uzavrenia, jako: žiadosť za revisiu cirkevno-politických zákonov; žiadosť, aby bolo udelené všeobecné volebné právo a aby vyslancké voľby byly tajné; žiadosť, aby sa národnostný zákon z r. 1868 ho spravodlivo prevádzal atď. Všetko toto dovoľuje zákon a tak vydržiavanie shromaždenia politické vrchnosti nikde ani neprekážajú, ba práve naopak, bez akejkoľvek poznámky povoľujú vydržiavanie týchže.

S našej strany proti týmto shromaždeniam máme za prvé tú námietku, že shromaždenie nevydržiava slovenský ľud, lež len niekoľko málo prívržencov sväto-martinských národnostných prepiatcov. Jako týchto pár prívržencov nemožno a neslobodno považovať za veškery slovenský ľud, tak ani sväto-martinskí prepiatci nesmú byť považovaní za vodcov slovenského ľudu. Shromaždenia tieto sú zjazdom sväto-martinských panslávov a ich prívržencov, tedy nie sú to shromaždenia slovenského ľudu.

Druhá poznámka proti týmto shromaždeniam s našej strany je, aby sväto-martinskí panslávi rovnakou mierou merali každému. Na otázných shromaždeniach hovorí sa mnoho o utlácaní Slovákov, o odoberaní, ozbíjaní ich práv, hromží sa na vládu, že neprevádza sankcionované zákony, že šliape nohou práva Slovákov atď. Čo odpomoc narádzajú, aby shromaždenie zaslalo memorandum k vláde, v ktorom žiada plnenie zákonov. Takto

agitujú sväto-martinskí panslávi v prospech (?) utlačeného (?) slovenského ľudu. Pravda, že chýr o shromaždeniach nezostane len doma, lež s veľkým krikom púšťa sa aj do cudzozemských časopisov, aby vzdelaný svet videl, jako otrocky (?) zachádzajú v Uhorsku so Slovákmí. Takouto mierou merajú sebe v Martine.

Celkom inou mierou merajú ale Rusku, ktoré práve teraz chce pozbaviť Fínsko dosavadných práv. Maličké Fínsko, ktorého obyvatelia všetko spolu činia asi poltrefa milliona, prináleží od roku 1809-ho k Rusku. Fínsko nevydobil Rusi zbraňou, lež kontraktuálne bolo pridelené k Rusku. Tehdajší cár Alexander I-vý nasledujúcu smluvu podpísal v prospech neodvislosti a slobody Fínska: «Ponevác sme z milosti Božej do moci prevzali fínské veľkokniežatstvo, týmto potvrdzujeme náboženstvo krajiny, práva, ktoré dosiaľ každý obyvateľ veľkokniežatstva za konštitucionálne považoval, zároveň sľubujeme, že všetky konštitucionálne ustanovizne v úplnej sile zadržíme. Že všetko toto zadržíme, na dôkaz toho podpisujeme túto listinu.»

Takto zabezperil ruský cár Alexander I-vý práva Finov 15. marca roku 1809. A dnes? Teďjší cár Mikuláš II. vydal nariadenie, ktorým sa Fincom odoberajú všetky privilégia, všetky práva. Fínsko malo dosiaľ svoj snem, vynášalo si samostatne zákony, odteraz budú v Rusku vynášať zákony pre Fínsko; fínske vojsko bude odvedené do rozsiahleho Ruska a ruské pluky budú konať službu vo Fínsku, jedným slovom ruský cár krátkou cestou pozbavil Finov všetkých ich dosavadných práv. Fini protestovali proti tomuto shabaniu práv, celá Európa sa ich zaujala, ba aj z viac členov pozostávajúce vyslanectvo išlo pred cára prosiť za úbohých Finov. Ale nič nepomáhalo, cár vyslanectvo ani nepripustil pred seba. Zotrval na svojom a pozbavil Finov ich dosavadných práv.

A jako súdia o tomto skutku v Turčianskom Svätom Martine? Tí za slobodu ľudu tak veľmi sa vystatujúci páni, počínanie cára schvaľujú, hovoriac o ňom, že je to len *zavedenie rovného poriadku*. Tedy keď cár odoberie zaručené práva, to je zavedenie rovného poriadku, a keď v Uhorsku dávajú každému rovné práva, ponechávajú jeho reč, jeho zvyky, jeho náboženstvo, požadujú len vlasteneckosť, to je potláčanie, to je trýznenie národností. Sväto-martinskí prepiatci zazlievajú Finom, že sa opovážia prosiť o ponechanie svojich dosavadných práv, hnevajú sa na nich, že sa utiekali o sprostredkovanie ku slobodu milujúcim mužom; zazlievajú im, že sa opovážili pozdvihnúť hlavu, keď im cár na šiju stúpa.

Dľa sväto-martinského prisluhovania pravdy k Rusku patriace národnosti majú si za česť pokladať, keď ich cár pozbaví ich dosavadných práv, majú byť zato povďační ruskému cárovi a majú mu ruku bozkať. Veď všetko toto je len zavedenie rovného poriadku.

Merajme sväto-martinskí páni každému rovnakou mierou! Keďže ruský cár dobre robí vtedy, keď v prospech rovného poriadku odoberá zaručené výsady, tak uhorská vláda tiež nehreší vtedy, keď sa usiluje upevniť jednotný uhorský štát. Keď schvaľujete prostriedky, ktorými ruský cár chce zaviesť nový poriadok, tak nesypťe zlošťou oproti uhorskej vláde, ktorá len v medziach zákona sa pohybuje vtedy, keď koná, aby čím lepšie upevnila jednotnosť, nerozdielnosť našej milej vlasti.

### Slovo k rodákam.

Istý dobre známy Franc Robitsek, farár veľko-marošský, na ľudovom shromaždení, kočujúcimi ľudarmi vo Vörösvári vydržiavanom, povedal, že v Uhorsku máme len jednu slobodu, len jedno nám je dovolené, a to je: „*platiť*.“

Pekné to dieťa vlasti, krásny to služebník Boží, utešený milovník pravdy je tento výborný tatík ľudársky! On sa opováži hovoriť o pútavosti u nás, on, ktorý bol svedkom toho, čo všetko smeli potárať a ako smeli búriť spolu s ním ľudári v menovanom shromaždení! Búrenia, ľubania, klam a podvod len sa tak sypaly z úst zúrive sa peniacich. Poličkovali, trním korunovali, ba i ukrižovali tam in na milosť a nemilosť vydatú pravdu.

Ich úlisne hlásaným heslom je vraj kresťanský základ politiky a kresťanská tlač. Hej, zpočuli oni obe až na posmech. Faktami a dátami mali sme príležitosť oceniť túto ich kresťanskú tlač, ktorá — vie a vidí to svet i Pán Boh, — je všetkým, len nie kresťanskou. Aby sme sa ale ešte lepšie presvedčili o tom, vyberieme si príklady zas len z tej ľudársko-kresťanskej spisby. Ľudársky trubač a bubeník akýsi Gejza Zaitz, štátnik ľudársky, ako predtým do Solymáru, tak najnovšie do Vörösváru pozval vraj zas ľudárov ku vydržiavaniu ľudárskeho sjazdu, trebárs sa tamojšej pospolitosti o tom ani len nesnívalo. Ale to je už stará nôta ľudárska, natisnú sa siloumocou sem a tam, a potom roztrubujú, že ich tam volali, že ľud všade žijú po ich zásadách. To je už taká všeobecne známa ľudárska pravda, ktorú oni neočate kresťanskou prezývajú.

Prišli tedy páni farári a spoločníci a vyučovali (?) i osvecovali (?) ľud, spôsobom svojim, hanebne kresťanským prezývaným. Ablegát Meszlény

ľudár a kresťanský politik, hovoril o povstati ľudárskej strany. Ako pravdive hovoril, presvedčíme sa z toho, keď jeho hlavný tromf si spomenieme. «Snemovná väčšina — tvrdil on, — na každom poli, menovite ale na poli štátnych financií, do takých zmätkov vohnala krajinu, z ktorých len námahy dlhých časov ju budú môcť vyslobodiť. Preto potom rozhuckali strany jedny proti druhým, znepriatelili ľudí medzi sebou a konečne doniesli cirkevno-politické zákony. Lebo, ako oni hovorili: «manželstvo nie je sviatosťou, a rodičom je zapovedané deti svoje nábožensky vychovávať.» Toto hovoril kresťanstvom sa honosiaci ablegát, a taktó to na vedomie dáva širšiemu obecenstvu kresťanskou tlačou sa menujúci časopis. Toľkoto lze tak chladnokrevne nastoliť môže len ľudár, a kresťanstvo na takýto spôsob znevážiť, uraziť i potupiť tiež si nikto iný nedovolí. Počul túto falošnú obžalobu pán doktor Robitsek, a predsa mal toľko neceniteľnej smelosti tvrdiť, že v Uhorsku len platí je slobodno. Vedia to obidvaja a vie to i celý svet, že nikto ani len hláskom nespomenul, tým menej upieral, žeby manželstvo nemalo byť sviatosťou katolíkom; ba štátnym matrikárom naložené je, aby tých, ktorí pred nimi uzavreli civilny sňatok manžel'ský, napomenuli, že oni týmto svojej cirkevnej povinnosti ešte zadosť neurobili. Nuž tedy len pošetilec, alebo nesvedomitý burič môže povedať, že je toto upieraním sviatosti. Nemôže ale a nesmie povedať ten kňaz, jestli len aspoň povrchno pozná svoje kresťanské povinnosti. No ale ľudári vedia len osočovať, upodozrievať a falošne obžalúvať, a toto potom prezývajú kresťanstvom.

Ďalej zákon o dieťkach zreteľne nakladá, že ony musejú byť v náboženstve vychovávané. A smyslov zbavený ľudár hovorí i píše, že liberáli *zakázali* rodičom dieťky nábožensky vychovávať. No keď taktó vyzerá u ľudárov pravda a spisba kresťanská, to si veru takú nik nebude žiadať a presvedčený bude každý, že je ona všetkým, len nie kresťanskou.

Nuž ale ľudári chcú kortešovať a kšeftovať, a k tomu sú im dobré všetky prostriedky. Tak na príklad napriek všetkej pravde tvrdil Robitsek, kňaz ľudárskeho kresťanstva, že zpomedzi úradníkov tri štvrtiny, alebo 75 percentov sú nekatolíci. Nuž to je jednoducho čiro-čistá nepravda. Ďalej tvrdí tento kresťanský politik: my katolíci sme nadobudli krajinu, a my sme ju udržali za tisíc rokov, oproti Turkom, Tatárom a iným nepriateľom, lebo inoverci len od tristo rokov jestvujú v Uhorsku. Nuž toto je zas druhá nekresťanská lož: lebo krajinu zaujal národ ešte pred kresťanstvom, kae ešte v Uhorsku o katolíkoch ani reč nebola. Pán Robitsek učil sa históriu; vie on, že nepravdu hovoril, ale čo po tom, je to po

ľudársko-kresťanský, keď mu tak len lepšie pasuje do krámu. Nuž a nazdáva sa pán Robitsek, že tí inoverci v Uhorsku pred tristo rokami len tak z neba napadali do krajiny? Oj vie on to dobre, že sú to potomci — dľa mena i krve potomci dávnych preslulých rodín uhorských, ktorých predkovia tiež verne, oduševnene a vytrvale bojovali za vlasť, kráľa i národ: vie to dobre tento pestovateľ kresťanských mravov, ale keď by sa s pravdou kortesovať nedalo, za dobré držal on pravdu potupne vyzauškovať. Ale dosť z tohto.

K ostatku pozdvihol slovo Franc Bonik, redaktor «Alkotmányu», hlavného zastupiteľa ľudársko-kresťanskej spisby. On bol z nich najpraktickejší, lebo jednoducho vyslovil, že každý statočný vlastenec musí s ľudarmi držať, a hneď aj sprisaháť chcel poslucháčov ku pripojeniu sa k ľudárom. Ďalej ľudársko-kresťanským duchom všetky noviny a časopisy, okrem ľudárskych, nazval jedným názvom: židovskými novinami, ktoré čítať, a zvlášte predplácať je zradou proti náboženstvu, zradou proti cirkvi a zradou oproti vlasti. Preto vraj kresťanskí voličia Vörösváru a okolia nesmú nič iné čítať, iba jediný «Christliches-Volksblatt».

Takto vyzerajú hľa tí ľudárski kresťania. Taký je spôsob ich pokračovania. Rodáci moji, súďte sami, čo možno od takýchto ľudí očakávať? Súďte sami, či vám je radno ich nasledovať?

*Pravdomil.*

## POLITICKÉ ZPRÁVY.

**Politické rozpoloženie.** Krajinský snem dokončil šťastlivo pojednávanie návrhov, poťahujúcich sa na hospodárske vyrovnanie s Rakúskom. Predtým pojednávanie týchto návrhov trvalo vždy viac mesiacov, teraz boly prijaté všetky návrhy behom pár dní. Že pojednávanie návrhov išlo tak hladko, to treba v prvom rade pripísať terajším prajným pomerom, jaké panujú medzi jednotlivými politickými stránkami. Tento nadmier prajný pomer nenie výplivom len toho paktumu, tej smluvy, ktorú ministerský predseda Széll bol uzavrel s opozičnými stránkami, lež tento dobrý pomer je výplivom všeobecnej túžby.

Keď parlamentárne strany stály dlhší čas v tuhom boji, nielen v sneme, lež po celej krajine túžilo sa po pokoji. Túto všeobecnú túhu Széll spozoroval a našiel spôsob, pomocou ktorého sa mu podarilo utíšiť rozbúrené vášne, podarilo sa mu pokoj a mier uviesť. Zásluhou Szélla je ale aj to, že parlamentárne strany uzavrenú smluvu tak prísne držia. Robia to preto, lebo v Széllovi

vidia v každom ohľade slušného, uznanlivého muža, vidia v ňom vodcu nielen liberálnej strany, lež celého parlamentu.

V terajšom ministerskom predsedovi vidíme nielen my, lež aj v cudzozemsku istú zámku parlamentárneho pokoja a tak právom možno očakávať od neho muho dobrého pre krajinu. Po letných prázdninách nastúpi doba vážnej práci, lebo veď mnoho čaká na vybavenie; jak terajší dobrý pomer potrvá stále, — o čom ani najmenej nepochybujeme — tak snem mnoho dobrého vykoná pre krajinu.

Terajšie politické rozpoloženie je tedy veľmi prajné.

**Rakúski ministri v Budapešti.** Rakúsky ministerský predseda gróf Thun prišiel v pondelok večer do Budapešti, kam v utorok rano prišiel za ním aj minister obchodu barón Dipauli, aby sa s uhorskou vládou dohodli ohľadom spôsobu, jako sa má do života uviesť vyrovnanie. V tejto záležitosti bola u nášho ministerského predsedu v utorok odpoľudnia porada, na ktorej brali účasť so strany Rakúska menovaní rakúski ministri a s našej strany ale, ministerský predseda Széll, finančný minister Lukács, minister orby Darányi a minister obchodu Hegedüs. Na porade ustálihli všetky dosiaľ neriešené otázky, týkajúce sa spôsobu, jako má byť do života uvedené vyrovnanie.

**Snemové vakácie.** V stredu 12-ho tohoto mesiaca vydržiavaly obe snemovne zasadnutia, na ktorých bol prečítaný kráľovský reškript, ktorým sa zasadnutia odročujú do 28. septembra. Dobrý odpočinok prajeme pánom vyslancom.

**Voľba krajinského vyslanca.** V žabokrekskom okrese bude 25. júla voľba, ablegáta. Jediným kandidátom dosiaľ je štátny sekretár v ministerstve pravosúdia Béla Vörösmárty. Predsedom voľby bude veľkostatkár Alexander Lénárt.

**Zo Srbska.** V Belehrade minulý štvrtok to jest 6-ho júla istý Ďuro Knezevič štyri razy strelil na bývalého kráľa Milana. Útok udal sa nasledovne. Kráľ Milan viezol sa so svojim adjutantom na otvorenom hintove, na ceste predral sa ku hintovu Ďuro Knezevič a štyri razy strelil na Milana. Výstrely na šťastie minuly sa cieľa, iba jedna guľka trafila kabát kráľov a spravila v ňom dve diery. Útočníka chytili a odovzdali policii.

Bývalý kráľ Milan sám uspokojil na výstrely sbehnúvšie sa obecenstvo, ktoré keď videlo, že Prozreteľnosť Božia zachránila Milana, vypuklo v oduševnené na slávu volanie.

Pri vyšetrovaní sa zistilo, že útočník bol nástrojom radikálov, ktorí takýmto spôsobom usilovali sa kráľa Milana pozbaviť. Radikáli sú preto nepriatelia Milanovi, lebo tento je proti tomu, aby sa Srbsko vydalo na milosť a nemilosť Rusku.

Dosiaľ zavreli viac čelnejších radikálov, medzi nimi aj bývalých ministrov.

## KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 5. júla  
Dnes vydržovali vyslanci predposledné zasadnutie pred dlhými letnými vakáciami. Na dennom poriadku boli odpovede na interpellácie; ministerský predseda odpovedal na sedem interpellácií. Odpovede boli v známosť vzaté.

Snemovňa vyslancov vydržiavať bude ešte jedno zasadnutie, na ktorom v známosť vezme zprávu o pojednávaní na vyrovnanie sa poťahujúcich návrhov v snemovní magnátov, načo bude snem do začiatku októbra kráľovským reškrptom zavretý.

Zasadnutie snemovne magnátov dňa 11. júla.  
Magnáti pojednávali dnes predlohy vzťahujúce sa na vyrovnanie s Rakúskom. Prvý rečník bol gróf Ferdinand Zichy. Soznal, že je dávny priateľom spolku s Rakúskom a práve preto prijíma predlohy. Vyrovnanie s Rakúskom je potrebné z politického, a nadmier osožné je z hospodárskeho stanoviska. Povŕačný je terajšej vláde, ktorej sa po toľkých ťažkostach podarilo do poriadku priviesť hospodársky pomer medzi našou vlasťou a Rakúskom.

Barón Desider Prónay neprijíma predlohy, lebo dľa týchto Uhorsko aj naďalej zostane provinciou Rakúska. Veľmi dobre vie, odkiaľ pochádza to presvedčenie, že oddelenie sa od Rakúska je pre Uhorsko škodlivé, asice odtiaľ, že keď Uhorsko bolo samostatné colné územie, vtedy bol prívoz k nám obľahčený, vývoz ale nanajvyš obťažný. Remeselníci preto vyvandrúvajú z

krajiny, lebo u nás klesá priemysel, a ani nezkvitne, pokiaľ nebudeme neodvislí od Rakúska. Zazlieva, že sa vyrovnanie uzavrelo do roku 1907-ho, toto neleží v záujme krajiny, lež len niektorých bankárov. Neprijíma predlohy.

Ministerský predseda Koloman Széll v dlhej reči objasnil stanovisko vlády. Uznáva, že vlast naša má právo zariadiť si samostatné colné územie a právo toto aj použije vtedy, keď bude chcieť. To ale neuznáva, žeby krajina toto svoje právo, ponač ho má, musela aj použiť za každú cenu. Toto právo len vtedy použijeme, keď nám bude osožné.

Pri sriadení nášho hospodárskeho života nenie hlavnou otázkou, aby sme sa buď odtrhli od Rakúska alebo s ním v spojení žili, lež to, aby sme si naše hospodárske pomery čím najlepšie zariadili bez toho, aby naša konštitúcia škodu utrpela. S Rakúskom musíme sa nejak vyrovnat' aj v tom páde, jak sa staneme samostatným colným územím. Rakúsko a Uhorsko povolané sú k tomu, sa aby hospodársky vzájomne doplnily. Keď by sme postavili na hraniciach clo, tak by sme pomohli priemyslu, zabili by sme ale poľné hospodárstvo. Čo sa týče toho, že sa vyrovnanie predlžuje do roku 1907-ho, to je len osožné. Proší magnátov aby predlohy prijali.

Po reči ministerského predsedu boli predlohy jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne prijaté.

Na konci zasadnutia kaločský arcibiskup Császka proší predsedu, aby kráľovi predniesol blahopranie magnátov z príležitosti narodenia 18. augusta.

S tým bolo zasadnutie skončené.

## Pravota.

Chýrne mesto je Vášárhel';

Všeličo sa tam už stalo:

Ale to, — čo po tieto dni,

V svete páru sotva malo.

Sudca sedel pri stolíku,

Pred ním dva občania stáli;

V zastávaní svojej pravdy,

Ani čerta sa nebáli.

«Šesť zlatých mi dlžen tento,»

Tvrdí mladší, — tají starý.

Kto má pravdu? To uhádnuf

Ozaj komu sa podarí?

«Dlžen mi je, — bo na svatbu

Ku mne prišiel — nepozvaný;

Zedol, vypil za päť zlatých,

Dôkaz: že bol docenganý.

Ja vyhodit' nesmel som ho,

— Pohostinnosť veď v tom hatí, —

No keď užil — a bezprávne,

Slušno je, nech — teraz plati.

Potom zase on ma pozval

Ku sebe raz na večeru:

Za päť hodín, čo som tam bol,

Zaslúžil som zlatku veru.»

S úžasom počúva sudca

Účtovania spôsob nový;

Vidí, že tu nepomôže,

Len výrok Šalamúnový.

Zápisnicu hore nebral,

— Bo práva sa vec netýka, —

Prepustiť zalovaného,

Von vyhodil žalobníka.

### Najlepší priateľ.

— Aj Pán Boh by ma musel pokárať, keďby som sa ponosovala na môjho manžela . . . len . . . Tak zvykla hovorievať Trnková kým sa ešte dobre mali.

Lebo sa veru opravdu dobre mali. Manžela jej nazývali dobrým gazdom; zvolili ho za rychtára; jedon raz sa dostal i do stoličného, ale nie žalára: lež výboru. Mala teda príčinu tak hovorievať, jako hovorievala. Však ale to slovíčko *len*, predsa ukrývalo v sebe mrákavu, ktorá kedytedy zatienila peknú-jasnú oblohu Trnkovej blaženosti.

Čože mohlo v sebe ukrývať to slovíčko *len*?

Nuž rozpoviem.

Trnková mala popri všetkej blaženosti jednu veľkú boľasť. Mnohá ženská by si to nebola ani všimla. Keďby bola povedala daktorej kmotricke, že vraj preto a preto je nešťastlivá, možno žeby ju bola aj vysmiala. Hja ale to ju bolelo, lebo vedela, že to zabije jej blaženosť.

Trnka, ktorý jako som hovoril, úctu požíval . . . ale sa nikdy nemodlil; ani do kostola nechodil; ani na náboženstvo nič nedal: slovom tak žil, jako kto je hrdý na to, že Boha nepotrebuje. Hľa, to bolelo Trnkovú, to pobúrilo jej srdce a dušu. Preto mu aj častejšie hovorievala:

— Jožko, Jožko, viera je náš najlepší priateľ. Vidiš, odkedy tak veľkú úctu požívaš, do veľkých spoločností sa miešaš, odtedy si tohoto najlepšieho priateľa zanechal. Ver mi, nik není človekovi vernejší, než náboženstvo.

Jožko sa v taký čas usmial. Nič neodpovedal, lež sa tak staval, jako kto je hrdý na to, že nepotrebuje ani Boha, ani náboženstva.

Trnková často plakávala v svojom žiali. Modlievala sa za svojho manžela, ktorý od istého času veľmi rozpustilý život viedol.

Veľké priateľstvo, veľká úcta ho opojily. Na hospodárstvo nedal nič, ustavične len to hľadal, kde by sa mohol zabaviť.

Trnková zostala veľmi zronená. Boľasť svoju ukrývala, nechcela ju prezradiť. Tým viac plakala potajomne.

Pár rokov . . . a Jožko veľmi ochorel. Jeho nemoc bola príčinou hynutia majetku a nik sa nedivil nad jeho úpadkom. Zničený ležal zarmútené na svojej posteli. Sväté meno Božie neopovážil sa vyrieť. Nemal nikoho . . . Dvere mu nikto neotváral. Seberovných jednúc opovrhoval, jeho dobrí súdruhovia . . . s ktorými sa zabával, celkom zabudli naň. Osud jeho sa so dňa na deň zhoršoval. So slzavými očima ponosoval sa manželke svojej, že ho každý opustil a nik sa nenašiel, kto by mu bol pomohol. Role mu rozchvátali,

zapravotili ho a na vnivoč priniesli. Včul už nikoho nemám, — hovoril žalostne.

— Máš dakoho, — praví mu žena a slzy ju zalialy.

— Nikoho, pranikoho . . .

— Máš jedného priateľa, jedného dobrého priateľa, ten fa poteší, ten fa uspokojí.

— Prides-li sem?

— Jestli chceš, vďačne príde.

Druhého dňa takto rečie žena k svojmu chorému manželovi:

— Tu je náš najlepší priateľ, môže-li prísť?

— Oh! nech príde, nech príde, vetí chorý.

Kňaz vstúpil dnu, priniesúc so sebou chlieb života, chlieb umierajúcich.

Jozef sa striasol . . . potom bolo vidno, že jako sa teší . . .

— Smier sa s Bohom, drahý môj manžel, hovorí žena, vidiš, náboženstvo nás neopustilo. Ono je našim najlepším priateľom. Tys ho síce bol opustil, ono nás ale nezanechá, poteší nás a jestli dá Boh, aj fa uzdraví.

Pustil sa do hlasitého plaču. Potom sa smieril s Pánom Bohom, s náboženstvom jakožto najlepším priateľom. Onedlho vyzdravel. Začal nový život, naučiac sa, že nie Pán Boh potrebuje človeka, ale že človek bez Boha nemôže žiť.

A. R.

## DOPISY.

Orava, dňa 8. júla.

*Mnohovážny Pán Redaktor!*

V krátkosti sdeľujem cteným čitateľom, že sa následkom viacdnového dažďu v stolici našej potoky a menšie rieky, jako aj Orava veľmi rozvodnily a narobily veľmi mnoho škody. Vody skoro všetky drevené mosty pobraly; do mnohých obcí prístup je úplne zahatený a komunikacia celkom pretrhnutá, lebo sú cesty tak dotrhané, že sa po nich ani peší, tým menej na voze dá chodiť.

Dnes zvlášte zliat náramný dážď a Orava sa tak rozvodnila, že po všetkých rovinách vyhlala a zaplavila a štrkom zahatala najkrajšie úrody.

Železničné násypy sú tak spustošené, že železnica predbežne na mesiac je zatvorená, kým sa škoda popopráva.

Sklady dreva, mnohý statok a drúbež, ba i niekoľko ľudských životov padlo v obeť rozjedovatému živlu. Jazy, odrazy, násypy, všetko zmyté. Spustošenie je všade veľké. Škoda neoceniteľná. Úrody sú na vnivoč obrátené na mnohých miestach. Poľné práce, jako: kosenie trávy

viky a ďateliny; — ba aj okopávanie švábky a kapusty, pre dažde odpočíva.

Minulý týžden náš Osvietený biskup započal bir-movať v okrese námestovskom.

S úctou

*Furman.*

### Z púchovskej doliny.

*Vysokoctený pán Redaktor!*

Keď z nášho vidieku už od dlhšieho času nikto sa ani slovíčkom nezmenil, beriem ja pero do ruky, aby som napísal pár riadkov a oboznámil et. čitateľstvo, ako my tu žijeme, vlastne živoríme.

Tu na našej doline sú role vrchovaté, na zbožie prislabe, aj teraz čo je už porastené je polovic ovsiny a inej buriny. Máme tu krásne ovocné sady, keď Pán Boh požehná ovocia, nužtedy si ľud aspoň dane a iné výdavky povypláca, ale teraz bude veru málo ovocia, ale výdavkov tých ono neubudne. U nás je viac jako polovic ľudí, ktorí nemajú rolí, títo idú do iných stolíc hľadať si výživu, najviac chodia do Nitrianskej na žatvu a na výmlatok. Náš ľud je dost usilovný a sporivý, ale keď sa len vždy všelijaké ťarchy valia, tak že človek ani nestačí.

Obecnie príražky máme veľmi vysoké, platíme od jednej zlatovky aj 1 zl. 25 kr. príražky, to sa veru nashiera a k tomu je najviac takých gazdikov, ktorí koľko majú majetku, toľko sú naň aj dlužní. Nuž v takýchto okolnostach sa potom ťažko dá čo usporiť, zvlášte keď je neúrodný rok, takže gazda ani toľko nedostane z poľa, aby si mohol interesity zaplatiť.

S Bohom!

*Liberál.*

Zázrivá, dňa 9. júla 1899.

*Veľactený Pán Redaktor!*

Smutné dni žijeme; jako zima — bola veľmi mokrá, — práve také je i leto. Jar bola mokrá natoľko, že ani jarné práce sa dokončiť nedaly, a preto mnoho zeme zostalo na prieloh. Leto je veľmi daždivé: švábky mnoho vyhnulo, a čo jest, pre ustavičný lejak nemožno okopať; ba mnohí ešte ani len neporúšali švábku. Dňa 1. júla započal leják, a včerajšieho dňa ani čo by sa bol oblak roztrhol, tak sa lialo.

Potoky sa tak zázračne rozvodnily, že všade zabralo mosty; potrhalo jazy; cesty postřhalo tak, že sa s vozami len o pár dní dá po nich chodiť.

Pre tieto poľné dažde všetka práca stojí. Trávy a ďateliny ešte sú na koreni; zbožia od koreňa žlkné a hnije. Včera jednu ženu uchytila voda, ledva ju vyslobodili. Dnes jeden chlapec spadnul do vody a utopil sa; voda ho zniesla asi na 300 krokov, kde z pomedzi dreva zo zobratých mostov vytiahli ho mŕtveho. Jedon chlap skočil za ním do vody, ale málo chýbelo, že i on našiel hrob v rozsrdených vlnách potoka.

V jednom dopise som bol zdelil, že sa v našom chotáre vlei zjavili; jedného z nich zastrelil lesný hájnik Adam Barjenesik. Teraz vlei odišli ďalej, ale divé svine robia veľkú škodu v švábkach, nasadených po šlôgach a blízko lesov.

Jestli daždivé časy podržia ďalej, tak nám všetka švábka vyhnije, a aj iná úroda mnoho utrpí a nastúpi bieda.

S úctou

*Fr. Zeus Ludomil.*

### Predpovedanie počasia.

Kto niekdy žil na dedine, dobre vie, že zkušeny gazda lepšie vie predpovedať, jaké bude počasia, než tí učenci spolu i s Falbom, ktorí cez celý svoj život iné nerobia len čo pozorujú prírodu. Z malých, takrečeno nepatrných príznakov, ktoré sú výsledkom bližiacej sa zmeny povetnosti zkušeny roľník predpovie či bude dažď alebo sňah, teplo alebo zima. Obzvlášť na poli žijúci ľudia, pastieri rozumejú predpovedaniu času na základe zkušenosť, ktoré prechádzajú z otca na syna. Niekoľko takých predpovedaní počasia na základe zkušenosť uložených tu podávame:

Veľké chumáče sňahu — slabá zima, drobné chumáče — tuhá zima.

Keď v noci prší, rano sa vyjasní.

Keď začne pršať večer, poprší do rana.

Keď sprší rano, zriedka prší do večera.

Keď v noci napadla rosa, vo dne padne dažď.

Keď sa nám ďaleko ležiace vrchy zdajú blízko, bude dažď.

Keď sa zima pozdí, nevystane.

Keď je sparno i dažď je blízko.

Keď je mnoho rosy, očakávajme pekný čas.]

Tým väčšia rosa, čím vlhšia pôda.

Tmavé oblaky zvestujú dažď.

Večerné obláčky poukazujú na dažď.

Keď sa struna vystiera, očakávajme dažď.

Keď mhla v doline ostala ležať, bude pekný čas.

Keď zápach ďalšie ležiacich vrchov lepšie cítíme, môžeme očakávať mnoho dažďa.

Keď je povraz na zvone tvrdý, čakaj dažď.

Jaké počasia je v piatok na poludnie, také bude i v nedeľu.

Keď sa kúri z kra, bude dažď.

Hrmavica v zime, dobrá úroda v lete.

Keď povrázok na vreci ztvrdne bude dažď.

Keď cítíme bôľ v otlaku, v zahojenej rane a omrznutom úde, bude dažď.

Pichanie v údoch zvestuje nám dažď.

Keď sa železo zapotí v slobodnom, bude dažď.

Keď scernie kosa alebo motyka, čakaj pršku.

Potenie kameňov znamená dažď.

Keď porisko nástroja rýchle schne v rukách počas práce, môžeme očakávať dažď.

Keď sa napnul rám v okne, očakávajme pršku.

Keď sa dym do hora tiahne, bude pekný čas.

Keď sa dym stele po poli, bude dážď.  
 Keď si ospalý bude dážď.  
 Vysoko letiace oblaky zvestujú vetry.  
 Tmavomodrá obloha prináša dážď.  
 Suchá dľaň, blízky dážď.  
 Keď sa vetor obráti od západu na východ očakávajme suché počasie.  
 Keď sa vetor z východu na západ obráti, očakávajme dážď.  
 Keď po zamračenom nebi vetor ženie malé obláčky, bude trvanlivý dážď.  
 Odtiaľ príde vetor, v ktorú stranu si vetor siet obráti.  
 V noci povstávajúci vetor nenie tak trváci ako vetor za dňa.  
 Severovýchodný vetor večer prestáva, rano znova sa začína.  
 Severozápadný alebo severný vetor večer riadne utichuje.  
 Juhovýchodný vetor nenie trvanlivý.  
 Jestli severný vetor predpoludním neprestáva, tak takou silou bude duť i celé popoludnie.  
 Severné a východné vetry donesú chladné suché počasie.  
 Južný vetor prichodí s vlhkým, teplým počasím.  
 Keď slnce čisto vzhádza, bude teplé počasie.  
 Keď je slnce pri zapadaní zamračené, môžeme očakávať čisté počasie.  
 Keď slnce hneď pri východe silno páli, bude vetor.  
 Keď sú pred východom slnca tmavé obláčky po obloze, môžeme očakávať dážď.  
 Keď rano medzi 4. a 9. hodinou prší, tak do popoludnia zasvieti slnce.  
 Vektor povstávajúci po východe slnca býva trváci.  
 Ranné zore prinášajú dážď.  
 Keď je lesk hviezd silnejší než jasnosť mesiaca, bude dážď.  
 Mnoho hviezd zvestuje dážď.

#### *Pri západe slnca.*

Tmavočervená zelenastá a červenastá farba znamená dážď; bledožltá vetry a jasnožltá dážď.  
 Keď je slnce žltozelenej farvy, očakávajme dážď.

#### *Keď je v dúhe:*

zelená farva široká a živá, vtedy čakajme dážď; keď je červená farva živšia, vtedy dážď alebo vetor, a keď dúha rýchle zmizne, vtedy čakajme trváce teplé počasie.

Dúha počas suchoty zvestuje blízky dážď.

Dve-tri dúhy poukazujú na teplé počasie; ale o dva-tri dni nasledujú dažde.

Dúhu za rana nasleduje dážď, za popoludnia trvalý dážď, za večera pekné počasie.

Dúha po trvalých dažďoch zvestuje blízke pekné počasie.

Keď mesiac 3—4 dňami pred novým mesiacom alebo po ňom, pred alebo po splne mesiaca jasno svieti, môžeme očakávať pekné počasie.

Z prvých štyroch dní pri mene mesiaca môžeme uzatvárať počasie nasledujúcich dní.

Keď sa pri splne mesiaca alebo novom mesiaci nezmení smer vetra, tak ostane trváci.

Keď má mesiac kruh, bude dážď.

Keď mesiac bez kruhu čiste svieti, bude pekné počasie.

Keď je mesiac tmavý, zmení sa počasie.

Keď je mesiac bledý, bude dážď.

Keď je mesiac červenastý, čakajme vetry.

Pred dažďom ďatelina sa vystiera.

Keď si zajac líha, budú vetry.

Keď je v zime viac zajacov v lese než riadne, môžeme očakávať sňah.

Keď vrany hromadne lietajú, bude dážď.

Keď viac bočiaňov sadne na oráčiny, bude dážď.

Keď sa mravce v jednej hromade hemžia, bude dážď.

Keď sa vrabec a drúbež kúpa v prachu, keď je mucha neodbytná a stále štipe, keď soľ vlnie a slanina mäkne, bude dážď.

Keď sú zvieratá nepokojné a rujú sa, bude dážď.

Keď sa mačka umýva, možno očakávať dážď.

#### *Každý deň týždňa je sviatkom.*

Niet ani jedného dňa v týždni, ktorý by v niektorom kraji sveta nespätali a každodennú prácu nezasvätili. Tak my kresťania svätíme nedeľu, Gréci pondelok, Peržania utorok, Asirski stredú, Egyptčania štvrtok, Turci piatok a židia sobotu. Pravdaže sú i takí ľudia, ktorým je každý deň v týždni sviatkom, bez toho, žeby denne menili svoju vieru. Sú to totiž tí, ktorí nerobia nič.

## BESEDNICA.

### Dieťa Božie.

Dľa cudzej myšlienky napísal *Hámor*.

— No, môžeme už ísť! — riekla žena mužovi, ktorý netrpezlivo čakal pokým sa jeho manželka preoblekla.

— A Žofku? — tázal sa muž.

— Tú uspi Marienu.

Manžel svažtil tvár:

— To je predsa len nie poriadok. Každá matka najprv uloží svoje dieťa a len potom pomýšľa na odchod.

Žena sa bránila:

— Nuž keď si tak netrpezlivý, že ani len dotiaľ nechceš čakať, pokým sa preoblečiem.

— Nuž a či ty musíš vždy so mnou chodiť? Poriadna mať sedí pri svojom dieťati a nechodíeva s mužom do krémy! — vetil rozhorčený manžel, ktorý dnes sám chcel odísť medzi kamarátov.

Avšak jeho manželka, navyknutá už chodiť s mužom každú sobotu, keď doniesol výplatu, po zábavných miestnostach, nedala sa striasť a manželia po malej zvađe odišli, sveriac malú Žofku na slúžku Marienu.

Mariena, akonáhle jej páni odišli, chcela využiť dobrú príležitosť. Vedela, že ju pod bránou očakáva jej vojak a preto hneď pripravila postieľku, so Žofky rýchle strhala šatočky a bez slova privíckania vložila dieťa na lúžko.

— A spiže, Žofka! zvolala prisne a zhasiac sviecu bežala pod bránu aby s jej vojacom mohla sa prechádzať pokým páni neprídu.

V chyži zavládla tma. Malé dievčatko usnúť nevedelo a posadilo sa v postieľke. Na nebi bolo síce mnoho hviezd, ale ich lesk bol dnes nejaký bledý. A k tejto tme družila sa i hrobová tichosť. Nebolo čuť ani najmenšieho šumu. A podivné, dieťa v tejto tichej osamelosti nepocítilo ani najmenšieho strachu. Na široko roz-tvorenými očkami dívalo sa do tmy jako by nad niečím rozmýšľalo. V tom zrazu sebou trhlo. Opustenému dieťatku zazdalo sa, jakoby počulo nasledovné slová:

— Žofka, Žofka! Ty si sa ešte nepomodlila a Pánbožko by sa preto nahneval.

Slová znely tíško, ale Žofka predsa cele čiste ich počula. Predstavme si malé dieťa, ktoré je cele samotné v chyži a okolo neho hrobová tma a zrazu počuje, že sa Pánbožko, ten dobrý Pánbožko, ktorého ona tak rada má, nahnevá.

— Žofka! Ešte si sa nemodlila!

Teraz zavznely tieto slová hlasnejšie. Dievčatko prestrašené vyskočilo z postieľky, bežalo ku dverom, rýchle otvorilo a volalo:

— Marka! Marienka!

Odpovede ale nedostala.

Paprsleky lampy od susedov osvietily tvár dievčatka, keď otvorilo dvere. Bola v košielke a jej očka bážlive hľadaly Marienu. Ponevác slúžka na jej volanie neprišla, dievčatko sadlo si na prah, kam padaly lúče lampy od susedov. Samotnej sedieť vo svetle bolo veselšie a keď sa rozhládla, bola i smelšia. Vo svetle strach pred neznámym hlasom ju opustil a jej pekná tvárička zas sa rozrumenila. Lež nielen tvár sa zarumenila. O chvifu chladné počasie večerné rozčervenalo jej celé tielko, noštek, rúčky, nožičky.

Žofka vtiabla si nožičky lepšie pod košielku, rúčičky vložila pod pazuchy, ale noštek a uši nemohla si lepšie ukryť.

Triasla sa na celom tele od zimy.

Konečne ustala v čakani a začínal ju opanúvať sen. Jej hlavička so zlatistými vláskami klesla, a očka sa privieraly.

— Žofka! Ešte si sa nemodlila a Pánbožko sa veľmi hnevá!

Zase tieto slová zavznely jej v ušiach. Žofka pre-máhajúc ospalosť otvorila očka, ale tie sa v nasledovnom okamihu opäť privrely.

— Žofka! Ešte si sa...

Na tieto opätovné slová Žofka sa premohla a vstala.

— Marka! Mariena! — zvolala ostre.

V tom sa Žofke poklza nožička a spadla s prahu. Srdcovú plač ozval sa domom.

Keď ju bôľ pominul utrela si očka a opäť zvolala:

— Marka! Mariena! Kde si? Tak by sa rada s tebou pomodliť!

Úbohé dieťa v svojej opustenosti ani nepomyslelo, že sa už vie pomodliť samo.

— Marka! Marka!

Ešte vždy nedostala odpovede.

Teraz už vypuklo v plač úbohého, prestrašeného dievčatka.

— Som samotná, cele samotná a Pánbožko sa veľmi hnevá.

Náhle vzkrsla v nej šťastná myšlienka. Vrátila sa do chyže, otvorila okno a hlasno zvolala do chladnej, tmavej noci:

— Marka! Marka!

Ešte vždy žiadna odpoveď.

V nekonečných obavách čím diaľ tým viac stávala sa domýšľavejšou. Teraz zas vybehla z izby a zabočila do zahrady na priedomí. Tu zašla celkom až ku ohrade, ale ani tu nebolo živej duše. V zahradke bolo úplné tieho.

Tu stojac zrazu Žofka zaslúchla kroky. Bezpochyby Mariena sa navrátila. Nie! Nebola to ona. Bol to nejaký pán. Jeho brada bola trochu už šedivá a striebřisté vlasy beľely sa mu zpod vysokého klobúka. Žofka vidiac dlhý kabát prichodzieho, bola sväto-sväte presvedčená, že to musí byť pán. — Tu napadlo jej, či by sa tento pán s ňou nepomodliť? Ale kto je on? Jako ho osloviť. A Žofka po malom premýšľaní zvolá:

— Pán Niekto!

— Kto to volá?

A starý v dlhom kabáte odený pán sa obrátil. Pred ním stálo malé dievčatko v bielej košielke.

— Prosím vás, pán Niekto, neboli by ste tak dobrý so mnou ísť do izby?

A malička chladná jej rúčka prosebne siahla po pravici neznámeho.

— A ako ta zovú, malička?

— Žofkou, áno, menujem sa Žofka, a potom jako sa na hodné dieťa svedčí doložila: Nazvala som vás Niektom, lebo neviem ako sa menujete. Mariena odišla; otecko a mama odišli tiež. Bola by rada, keby ste šli so mnou.

— Prihodilo sa suáď niečo? Nie? No nič nemusíš mi vysvetľovať. Len ma zaveď k vám. Jak je to nepekné nechať dieťa samotné doma, rozhorčoval sa starý pán.

— No teda tu sme. Čo chceš?

Teraz už boli v chyži.

— Prosím, milý pán Niekto, sadnite si na túto stoličku.

A s tým malá Žofka s veľkou zdvorilosťou potisla ku nemu stoličku.

— Na túto stoličku aby si sadol? Nie, nie, dieťa moje.

— Ale prosím vás ponížene. Len aspoň na jednu chvíľočku.

Starý pán si sadol. A teraz, oh div! Malička pokľakla pred ním, složila rúčky a položila si ich na kolena cudzinca, potom sklonila svoju peknú hlávku a začala odriekať, modlitbu. Najprv: Otče náš, ktorý si na nebesiach... Potom: Anjele Boží strážca môj... A zatým ešte jednu krátku modlitbu rodinnú, v ktorej prosila Páňbožka aby chránil jej milých: otecka, mamu, celý rad strýkov a teták, jednu jej kamarátku od susedov, ktorú menujú Zuzkou a konečne i Marku.

A tu sa potom malá Žofka na chvíľu zamĺčala, aby po krátkom premýšľaní doložila: „Dnes večer, milý Páňbožko môj, neodriekala som modlitbu Marke, ale jednomu cudziemu človeku, prosím ťa teda, dobrý Páňbožko, ochraňuj i jeho.“

A potom vstala. No nie tak pán! On pohrúžený do myšlienok o svojej smutnej minulosti ostal sedieť. Čo žije, takáto zázračná príhoda ho ešte nepotkala. Jeho, ktorý sa ešte nikdy nemodlil, jeho, ktorý dosavád neznal čo je útecha v Bohu.

Žofka vidíac, že sa pán nehýba, nevedela, ako by mala poslať pána preč. Najprv dívala sa na neho a potom na dvere. Potom sa opäť zamyslela na okamih. Nechcela, aby sa mu zdala byť nezdvorilou. Konečne sa vzbudilo v nej nejaké rozhodnutie, lebo neistým čistým hlasom prehovorila:

— Veľmi vám ďakujem, pán Nieкто. Teraz som už odriekla všetky moje modlitby.

Myslela, že týmito slovami dá mu najlepšie na vedomie, že ho už nepotrebuje. Avšak cudzinec neporozumel jej úmyslu. Žofka nevedela, čo si má počať, čo mu riecť. Zastala si teda pred neho a uprene hľadela na jeho tvár, z ktorej by bol človek ľahko uhádnul, že sa v jeho srdci deje veľký obrat. Keď zo svojich hlbokých myšlienok precítnul, cítil sa byť cele znovuzrodeným, a keď uzrel pred sebou stáť malé, pekné dievčatko, jeho oči sa zaslzily, sklonil sa k Žofke, privínil ju k srdcu a bozkával jej zlaté vlásy.

— Oh, ty podivné maličké stvorenie! Pán Boh ťa ochraňuj!

A opäť pozdvihol dieťa a ľúbal jej ručičky a zlaté vlásy.

— Ďakujem ti, dieťa moje.

— I ja vám ďakujem, pán Nieкто. Dobrú noc!

A vypravdila ho.

Cudzinec odišiel bez slova. Kto, bol, čo bol nevedno. Len tolko sa vie, že na druhý deň rano pri sv. zpovedi bol jeden cudzinec a tak skrúšene sa modlil v chráme, že bolo vidieť na jeho tvári, jak úprimne ľutuje svoje hriechy.

Keď Žofka vypravdila cudzinca, vbehla zas do izby a uložila sa cele pokojná do svojej postieľky. A div! Celá hodina uplynula od toho času, čo opustila svoju

postieľočku a tá ešte vždy bola teplá; ešte vždy bolo v nej to príjemné teplo, od ktorého človek tak ľahko usne, — predpokladajúc, že sa pomodlil.

Na druhý deň rano Žofke všetko to prišlo na um a hneď aj rozpovedala matičke, s kým sa večer modlila. Po tvári matičky tiekli slzy, keď vypočula svoju Žofku. Rozpovedala to i oteckovi. Otecko dojatý privínil si ju k srdcu, ktoré tak silne bilo, jako by chcelo puknúť.

A od toho času cez mnoho a mnoho rokov otec a matka modlievali sa so svojou dcérou, chrániať ju ako oči v hlave.

Či mám riecť, že to bol posledný raz čo boli spolu odišli do krčmy?!

### O zanedbaní zahradníctva na našom vidieku.

Čo je príčinou toho, že zahradníctvo na našom vidieku je natoľko zanedbané a jako by mohol učiteľ tomuto odpomôcť?

Predniesol Ján Holická, učiteľ z Bábászéku na shromaždení učiteľského spolku zvolensko-veľkoslatinského okresu vo Zvolene.

Život každého národa závisí od jeho duševného a hmotného vývinu. Čím je vzdelanejší, tým ľahšie si urobí prajným položením a zas prajné hmotné položením je, keď nie jediným ale na každý pád veľmi vážnym činiteľom vývinu vzdelanosti. Jedným z takýchto prostriedkov zlepšenia nášho hmotného položením je zahradníctvo. Vidíme, že všetky národy Európy viac menej závidia medzi sebou, aby v zahradníctve stáli na prvom mieste. Od niekoľko rokov naša milá vlasť tiež učinila pokrok v tomto smere. Avšak tento pokrok badať zväčša len v sedmohradských stolicách, za Dunajom a na Dolnej zemi, kdežto Horniaky, bohužiaľ, v tomto smere zaostali. Sú síce výnimky i na Horniakoch. Jest viac stolíc, ktorých obyvateľstvo zaoberá sa zahradníctvom. Takéto sú: Novohrad, Tekov, obzvlášť ale Hont, ktorého ovocinári väčšie summy utŕžia za ovocie. Zvolenská stolica stojí v tomto ohľade ďaleko za týmito, lebo jej obyvatelia ani tolko nevedia dopestovať, koľko sami potrebujú. A tým je mnoho rečeno, lebo i na území Zvolenskej ľud živí sa z poľného hospodárstva a zahradníctvo je veru vážnym odyetvím poľného hospodárstva, lebo zabezpečuje pekný dôchodok tým, ktorí sa so zahradníctvom zaoberajú.

V čom leží táto chyba? Snáď náš vidiek nemá síce ku pestovaniu ovocných stromov? Oh nie! Niet takého chotára na našom vidieku, ktorý by nebol síce ku pestovaniu ovocných stromov. Rodia sa tu dobré jablká, hrnšky, slivky, ba v južných častiach stolice čerešne a v chránených údoliach i orechy, keď si príhodný rodzaj k pestovaniu vyvolíme.

Jedinú príčinu zanedbania zahradníctva treba teda hľadať len v neskúsenosti a nedbanlivosti obyvateľstva naproti zahradníctvu.

Je pravda, že náš ľud tu i tam zasadí ovocný strom, ale potom sa on ani neobzre, len vtedy, keď

ovocie treba ochrániť od zlodejov, alebo sobraf. Ináč ponechá ovocné stromy svojmu osudu ani len nepomysliac, že stromy treba očistiť od škodlivého hmyzu, poobrezávať a pohnojiť. Ľahostajne sa díva, keď mu strom hynie pre jeho nedbanlivosť, čert po ňom! môže zasadiť na jeho miesto iný a dľa spôsobu, jakému sa priučil od deda a otca, gazduje ďalej.

Choroby a nepriatelia ovocných stromov, jako sú: plesnivenie, hnitie, miazgavenie, zimné a jarné mrazy, zajace, poľné myši, chrústy, húsenice atď. koľko stromov zničia ročite a predsa na ochranu stromu zriedka kto pomyslí. Oberanie húsenie deje sa len s takou oduševnenosťou, nakoľko na vyzvanie vrchnosti len preto oberajú húsenice, aby vyhli pokute.

Na úkor vývinu ovocinárstva na našom vidieku je i to, že náš ľud ovocie ani nepovažuje za článok, ktorý možno odpredať, ale drží ho len za taký sám od seba prišlý Boží dar. Na to ani nepomyslí, že pestovanie ovocia donáša hojné úroky.

Všeobecne chybným náhľadom je, že ovocný strom nenie majetkom. Odtiaľto je, že na našom vidieku krádež ovocia nepovažuje sa ani za skutočnú krádež a len zriedka sa stáva, že sa ide dakto ponosovať vrchnosti, že mu ten alebo tamten obral stromy.

Ďalej chýba u nášho ľudu láska k ovocnému stromu. Kto ovocné stromy miluje, ten si ich aj chráni a ošetruje. U nášho ľudu, bohužiaľ, nenie to tak. V najviac prípadoch, čo som neraz sám zkusil, hospodár namiesto toho, aby pekne obral ovocie, vezme kôl a tak rána ovocie a korunu stromu, čím nielen že ranené ovocie začne skoro hniť, ale i stromy sa okaličia a neplodnými učinia, lebo puky budúcoročnej úrody, ktoré sú už vtedy vyvinuté, hádzaním drúka na strom sa oblámu a tak i väčšia čiastka budúcoročnej úrody sa úplne zničí.

Vzdor všetkým chybám chuť ku prácam zahradníckym v našom ľude by bola, len to je chyba, že ku udržovaniu a zvyšovaniu tejto chuti ku práci v ňom je málo ľudomilov. A bez chuti ku práci veru holou ostane zahrada a chotár obce, keď sa ale v ľude chuť ku ovocinárstvu vzbudí, tým sa mu hneď poskytne i prostriedok, aby sa dosaváď holé zahrady a pusté priestory staly opravdovými rajmi.

Keď je teda v našom ľude chuť ku ovocinárstvu, tak ku udržovaniu a stupňovaniu tejto chuti v prvom rade povolání sme my, učítelia. A aby sme túto sľachetnú úlohu zdarne previesť mohli, lásku a chuť ku zahradníctvu v prvom rade v škole a potom i mimo školy máme rozširovať.

V škole namáhajme sa, aby sme v dieťkach na nás sverených a už vo vnímavejšom veku žijúcich vzbudili lásku ku ovocnému stromu a vstúpili mu ju tak, aby i v pozdejšom veku miloval stromy. Preto je potrebné, aby sa zahradníctvo vyučovalo nielen každodenne v V. a VI. triede, lež i v opakovacích školách a to nielen teoretické ale i praktické.

Ku praktickému vyučovaniu zahradníctva nevyhnutne potrebná je školka, v ktorej by sa mohly deti obo-

známiť s prácami okolo zahradníctva a ovocinárstva. Avšak bohužiaľ, vo viacerých obciach na našom vidieku učiteľ nemá školky, a kde i jest na niekoľko kvadrátnych siah priestor vymeraný, ten sa nedá upotrebiť ku školke už alebo preto, že nenie obhradený alebo pre iné nedostatky.

Vysoká vláda postarala sa v tejto záležitosti, tak že každá obec povinná je primerane k veľkosti svojho chotáru, na každý pád ale aspoň  $\frac{1}{4}$  kat. jutra veľkú školku v dobrom poriadku udržovať. Toto nariadenie u nás síce nebolo ešte prevedené, ale jest nádej, že v budúcnosti každá obec bude mať zodpovedne zariadenú školku.

Avšak nečakajme na prevedenie tohoto nariadenia, lež i dotiaľ my, učítelia vezmeme záležitosť do rúk a kde by ešte školka nebola, alebo kde i jest, ale požiadavkám nezodpovedá, tam doliehajme na predstavenstvo obce, aby v tejto záležitosti porobilo potrebné poriadky; jestli by sa nám to ale nepodarilo docieľiť, tak obráťme sa cestou kráľ. školdozorcu ku administratívne mu výboru stolice v tej nádeji, že takýto krok povedie k cieľu.

A teraz prejdem na spôsob, jako možno vzbudiť záujem o zahradníctvo krem školy, totiž v kruhoch ľudu.

Prvou podmienkou obľúbenia si zahradníctva u ľudu je, aby sa v ňom vzbudil záujem o zahradníctvo. To dosiahnuť možno tým, keď v prvom rade naše zahrady, okolie školy, dvor obecného domu, okolie kostola a v obci k tomu síce miesta okrašíme peknými ovocnými stromami. Ďalej nech je školka vzorom, aby ľud videl, ako si má zariaďovať zahrady. Práve preto, nech najkrajšie ovocné stromy okrašťujú školku. Potom nech sa učiteľ stará pri rozdávaní štepíkov zo stromovej školky, aby tieto pod jeho dozorom byly presadené a nech pri presadzovaní týchže dáva potrebné rady. Keď na toto zapomneme, tak riadne zle presadené štepíky vyschnú alebo zakrpatujú, čo môže znechutiť ľud ku ovocinárstvu.

Keď je už v ľude záujem o ovocné stromy vzbudený, potom pokračujme ďalej tak, že v obciach na pr. v nedeľu, keď sa ľud síde na priedomie, kde zväčša sa len pletkári a klebetí zamiešajme sa medzi shromaždených a upozorňujme ich na významnosť ovocinárstva.

Keď sa takto chuť ku ovocinárstvu ukazuje, potom zavolajme obyvateľov i do školy, kde môžeme názornejšie vysvetľovať práce a osov zo zahradníctva a ovocinárstva.

Po vydržiavaní takýchto prednášok dbajme o to, aby tie neboly len teoretické, lež i praktické a aby byly primerané tomu obdobiu roka, v ktorom jaké práce sú potrebné v zahradníctve. Tak na pr. v jari prednášajme o presadzovaní a sľachtení stromov; v lete o čistení, okopávaní týchže, o štepení v lete a o soberaní obväzkov; v jaseň o sadení jadierok, semena a obväzovaní stromov na zimu, a v zime o rigolovaní a hnojení.

Chuť ku ovocinárstvu v ľude vzbudíme i tak, keď v obci a na okolí divo rastúce stromy zaštepíme, lebo tu je príležitosť obznámiť ľud s tajnosťami štepenia.

Dľa môjho skromného náhľadu toto by bol ten spôsob, jakým by sa zahradníctvo stalo u ľudu obľúbe-

ným. Nech ani jedného môjho kolegu neodstrašuje, že sa snáď zahradníctvu nerozumie, alebo že nemá času. Vo vakáciách máme dosť slobodného času a tým cieľom slúžiacie výtečné odborné časopisy: „Gyömölcskertész“ alebo Molnár „Fatenyésztés, z ktorých môžeme čerpať odborné úpravy ku pestovaniu ovocných stromov

Treba len kus vôle, pilnosti a keď to máme, vtedy je isté, že naše námahy bude korunovať zdar. Je síce pravda, že počiatok, ako každý počiatok nebude bez ťažkostí, ale ostatná práca pôjde ako by sama od seba, lebo zahradníctvo má takú priťažlivú silu, že s ním sa zaoberajúceho každého človeka svojimi zvláštnosťami povzbudzuje vždy ďalej a ďalej k činnosti.

Hor sa tedy etení kolegovia! Spojenými silami chytme ku pozdvihnutiu u nás natoľko zanedbaného zahradníctva. Nech nás posmeľuje ku vytrvalosti a horlivosti to povedomie, že tým prispejeme nielen ku obľahčeniu tiarch ľudu a k založeniu ľudského blaha, lež každým ovocným stromom postavíme sami sebe živý pomník, ktorý našim potomkom, keď my niekedy budeme už v hrobe práchnivieť, bude slúžiť za príklad.



**Kráľ v Ischli.** Z Ischlu oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ sa už celkom dobre cíti a zas tak riadne žije, ako pred svojou chorobou. Kráľ, keď je počasie priaznivé chodí so svojou dcérou arcikňažnou Mariou Valeriu na veľké prechádzky. Zavčas raňo vybavuje štátne povinnosti a popoludní o 3. hod. obeduje v úzkom rodinnom kruhu.

**Jubiläum kaločského arcibiskupa.** 19-ho tohoto mesiaca bude tomu 25 rokov, čo bol terajší kaločský arcibiskup *Juraj Császka* v Ostrihome vysvätený za spišského biskupa. Dvacaťpäťročné jubiläum tohoto dňa chystá sa slávnostne zasvätiť teraz kňazstvo kaločskej a spišskej diecesy. Jeho excellencia kaločský arcibiskup ale prosil, aby ho neoslavovali, on sám tento pamätný deň strávi v Maria-Celli. *Juraj Császka* po čas svojho biskupovania tak mnoho dobrého preukázal, tak mnoho obetoval na dobročinné ciele, že 25ročné jubiläum jeho biskupstva zasvätiť nielen kňazstvo kaločského a spišského biskupstva, lež aj milliony veriacich, ktorí sa stali účastníkmi jeho dobrodení. Nech milostivý Pán Boh popraje dobrotivému arcikňazovi ešte dlhý blažený život!

**Medailla z prvého kresťanského stoloetia.** Nedávno darovaná bola pápežovi medailla z prvého stoloetia po Kristu; na líci má hlavu Ježiša Krista, na rube nápis, ešte nerozriešený, pravdepodobne aramejský. Práca dosť hrubá, no tvár predsa ukazuje známe črty, menovite dlhé, na pleciah splývajúce vlasy a chiton (rúcho) sú tie samé, ako sa udržali pri tradičných zobrazeniach. Svätý otec prijal dar a dovolil množenie medailly.

**Dedič ruského trónu zomrel.** Krátky telegramm z Petrogradu oznamuje, že veľkoknieža *Juraj Alexandrovič*, následník ruského trónu, zomrel. Zosnulý veľkoknieža je mladším bratom cára Mikuláša II. a narodil sa v Carskoje Sele dňa 9. mája roku 1871. Veľkoknieža *Juraj* už od rokov trpel na ťažký pľúcny neduh. Darmo hľadal úľavy v teplých krajoch južného Ruska, ťažká nemoc neprestajne podryvala mu život. Žil v tichej utiahnutosti a vo verejnosti nikdy nehral zástoj. — Ruský úradný časopis oznamuje, že dedič ruského trónu, veľkoknieža *Juraj Alexandrovič* zomrel dňa 10. júla pred poludním o 10. hod. v Abass-Tumade (v Kaukazi). Dostal krvotok a o niekoľko minút skončil.

**Dobročinnosť.** Gróf Dionys Andrassy a jeho manželka 5000 zlatých darovali rim. kat. cirkvi v Lučenci na stavbu novej školy a fary. Školská stolica za túto veľkodušnú obeť vyslovila grótskym manželom svoju vďaku a grófa Dionysa Andrassyho zvolila za doživotného čestného predsedu.

**Svatba v Cetinje.** Černohorský dedič trónu Danilo 27-ho bude sláviť sňatok s mecklenburg-strelitzskou princeznou Juttou. Na svatbu očakávajú do Cetinje asi 20 tisíc hostí so všetkých strán černohorského kniežatstva, lebo dedič trónu povolal každú majetnejšiu rodinu. Okrem toho mnoho hostí čakajú z Bosnie a zo Srbska.

**Štyridsaťročné kňazské jubileum** slávil nedávno gróf Adolf *Pongrácz*, prepošť-farár v Novom Meste nad Váhom. V predvečer slávnosti mešťania usporiadali fakladu, pri ktorej príležitosti pozdravil oslávenca notár Halácsy a mešťan Malý.

**Birmovka v oravskej stolici.** Spišský biskup Pavel Szmrecsányi 4-ho júla začal birmovať v oravskej stolici. Sostúpil v Árva-Váralja a odtiaľ pochodil jednotlivé cirkve, asíce 5-ho bol v Hruštine, 6-ho v Zakamenokline, 7-ho v Erdődke, 8-ho v Lokči, 9-ho vo Veseliku, 10-ho v Rabči, 11-ho v Zubrohlave a 12-ho v Námestove.

**Pliešky.** Minister vnútra prísne naložil právomocnostam, aby upozornily robotníkov, že by neprijímali pliešky (ciašky miesto peňazí od svojich zamestnávateľov. Jestli by sa dakto opovážil plieškami vyplácať robotníkov, títo nech to oznámia u predstavenstva obce alebo u slúžneho.

**Zachránil dva životy.** V Székelyudvarhelyi jeden 13ročný žiačik dvoje deti zachránil od istej smrti. *Ludvik Richard Lefeber*, žiak III. triedy tamojšej reálky tieto dni prechádzal sa na brehu rieky popri meste tekúcej. Pri vode hraly sa dve dievčatká, deti to jedného pastiera. Na deti nikto nedozeral a tak tieto chcely sa okúpať. I vošly do vody, silný prúd ich ale zachytil a vtiabol do jednej krútnavy. Žiak *Lefeber* to spozoroval a bez vábania skočil do vody a šťastne vyniesol na breh obe dievčatká. Potom išiel do školy, kde však nič nepovedal, lebo sa bál, že ho potrescú. Len z reči ratovaných detí dozvedela sa správa školy, že aký pekný skutok vykonal mladý žiačik.

**Povodne.** Smutné chýry dochodia z Horniakov: Váh a Belá, jako i menšie rieky, a potoky od neprestajných dažďov natoľko sa rozvodnily, že vystúpily z koryta a zaliali priestory. Mnohé obce nachádzajú sa vo veľkom nebezpečí. Váh mnoho škody zapríčinil v *Čemiciach* a *Okoličnom*, kde si cez najpeknejšie siatiny prerazil nové koryto. Františkánsky kláštor v Okoličnom nachádza sa vo veľkom nebezpečí, jak povodeň ešte 2—3 dni takto potrvá. Rieka *Belá* v *Kokave*, *Pribiline* a *Vavrišove* zaliala pole a zahrady. Inde malá *Smrečanka* zaliala veľký kus zeme. Divo sa ženie dolinou cez polia, zahrady a lúky; berie mosty, mlyny a mnoho drevených budov. Obyvateľstvo Smrečian, Vitálišoviec a Okoličného už viac dni stojí na nohách a ratuje svoje imanie. — Rozvodnený Váh a Orava porúchaly i železničnú trať medzi Kralovanmi a Turanmi, podobne medzi Vrútkami a Kysuckým Novým Mestom, následkom čoho správca Košicko-bohumínskej železnice na jeden deň musela zastaviť premávku. No násypy sú už vypravené a premávka od včerajšku deje sa riadne. — Dažde porúchaly aj oravskú železnicu. Na kraľovansko-tvrdošinskej dráhe museli zastaviť premávku. Na kraľovansko-dolno-kubínskej dráhe o dva dni, na dolno-kubínsko-tvrdošinskej dráhe ale až o štyri dni môžu chodiť vlaky. — Z cudzozemska tiež dochádzajú chýry o povodňach. Rieky Odera, Vistula a Ostravica vystúpily z koryta svojho. Menovite pri Vistule ležiace mesto Čierná Voda utrpelo veľké škody. Do Vystuly vtekajúca Rudava zaplavila západnú časť *Krakova*. Na jednotlivých miestach stojí voda na poldruha metra vysoko.

**Kto je lepším vojakom?** Túto otázku pretriasali v jednej krčme v Lippe. Delostrelec Popovič rozumie sa tvrdil, že delostrelci sú najlepší vojaci, husár Barna však kričal: „Niet vojaka nad husára!“ A dvaja vojaci dotiaľ sa kapacitovali, až potom husár Barna vytiahol šabľu a nešťastnému Popovičovi preťal hlavu na polí. Vraha chytili.

**Trýznenie v žalári.** V komárňanskej stolici udal sa skutočne bezpríkladný, odsúdenia hodný skutok. Služny Koloman Szabó a stoličný kontrolór vyslaní boli, aby pátrali, vlastne zistili, koľko bolo ukradnuté z obecnej kassy v obci *Mocsa*. Vyslaný služny dal piatich obyvateľov obce chytiť a neslýchaným spôsobom ich trápil v žalári. Po istom čase hlásil sa zbojník a tak nevinne trápení boli na slobodu prepustení. Byvšie na slobode zažalovali svojich trýzniteľov. Komárňanská sedria, ponač sa dokázalo, že menovaný služny, kontrolór, rychtár a notár obce *Mocsa* neludsky trýznili nevinne uväznených, postavila trýzniteľov pod obžalobu. Zaslúžený trest ich neminie.

**Dva ľudské životy za 12 zlatých.** Jozef Giebel sluha pri daňovom úrade v Pančove, od dvoch ľudí prijal 12 zlatých a sľúbil im, že im vymôže dovolenie, aby smeli pálené páliť. Keď sluha peniaze potrovil, bál sa, že sa mu to prezvie a že ho zo služby vyhodia, následkom toho v strachu sekerou zabil svojho Hiročného syna a potom sa obesil.

**Skutok pomätenej ženy.** Strašný prípad udal sa v Tropave. V tamojšom blázinci jedna pomätená žena, ktorá už po piaty raz stojí pod lekárskou opaterou, v jednom návale šíalenstva ručníkom zahrdúsila tiež na rozume pomätenú Antoniu Ohanka z Hrabiny. Šialená ženská po tejto vražde javila veľkú radosť: spievala a tancovala.

**Usmrtený v ceste.** Do srbského kňaza neďaleko Zimonya práve vtedy udrel hrom, keď na koni jazdil do susednej obce, kde mal svätú omšu slúžiť. Hrom zabil nielen kňaza, ale aj koňa na ktorom jazdil a až na druhý deň ich našli medzi vrchami.

**Nešťastie v hore.** Ján Klačan gazda v Priekope vyšiel so svojim synom do hory pre drevo; idúc zpiatočnou cestou, naložený voz sa na zlej ceste prekotil a drevo padlo na starého Klačana a to tak nešťastne, že tam na mieste vypustil ducha. Jeho synovi okrem ľaku nestalo sa nič.

**Veľkostatkári v Uhorsku.** V Uhorsku je 3191 veľkostatkárov. Najviac pozemkov má sám štát, asiee 2.816.418 jutár, Knieža Mikuláš Eszterházy má 421.053 jutár, princ Koburgský 214.838, arciknieža Albrecht 157.721, arciknieža Jozef 56.939 a ostatní členovia panujúcej rodiny dohromady 86.912 jutár. Ďalej majú gróf Ervin Schönborn 226.021 jutár, gróf Tasilo Festetich 135.541, rakúsko-uhorská spoločnosť štátnych železníc 225.159 a náboženský fond 170.000 jutár. Najbohatším duchovným je katolícky biskup veľkováradský, ktorý má 189.934 jutár, na to nasleduje grécko-kat. biskup veľkováradský, ktorý má 130.808 jutár. Knieža-princas má 92.720 jutár. Arcibiskup kaločský má len 23.143 jutár. Z kapitúl je najbohatšia kapitula jágerská, ktorá má 91.702 jutár. Najzajomežnejším mestom je Debrecín s 91.018 jutrami, načo príde Segedin so 72.127 jutrami. Barón Žigmund Schossberger má 25.127 jutár, baróni Armin a Berthold Popper majú po 23.900 jutrách.

**Nová medecína.** Sluha jedného talianskeho hospodára a obchodníka s dobytkom trpel dlhší čas veľkú boľasť v ľavom uchu. Keď už od boľasti takmer vydržať nemohol, šiel ku lekárovi žiadať ho o pomoc. Lekár prezrel boľavé ucho a zbadal, že úbohý človek má v uchu niekoľko sto malých červíkov, ktoré sa v neobyčajnom domove veľmi dobre citily. Jako sa tam dostaly, lekár ľahko uhádol. Sluha si bezpochyby popoludní trochu ľahnul, aby si odpočinul, keď spal vlezla mu do ucha mucha a naložila tam vajícok, z ktorých sa červíci vyľiahly. Lekár proboval striekaním a štetcom vypudiť nevítaných obyvateľov, lež každý jeho pokus bol daromný. Pacient reval od boľasti. Keď si lekár nevedel rady prišiel na múdry nápad. Poslal pre kus syra, tento priviazal sluhovi na ucho a poslal ho spať. Súc zvedavý na výsledok, nariadil pacientovi, aby za včas rana k nemu prišiel. Sotva slnko vyšlo pribehol sluha s radosťou, že už nemá žiadnych boľastí. Malý červíci vystaňovali sa z ucha do syra, kde si hodlali založiť príjemnejšiu budúcnosť.

**Potrešaný vínokucec.** Zas jeden vták dostal sa do klepeca. Je to istý Július Eichenwald, vínokucec na Čáci v trencianskej stolici, ktorého minister vnútra posúdil pre odpredávanie falšovaného vína na zaplatenie 150 zl. pokuty alebo 15 dní väzenia, na zaplatenie 2510 zlatých čo náhradnej ceny za 15.020 litrov falšovaného vína a konečne na zaplatenie 108 zl. 73 krov vyšetrovacích trov. Z týchto pokút 2510 zlatých dostane chudobná kassa obce Čaca. Že pána Eichenwalda dolapili pri jeho špinavom gšefte, to je zásluhou čacanského bl. slúžneho Jána Szeghyho, ktorý s celou prisnosťou viedol vyšetrovanie.

**Pre dedictvo usmrtený.** Vo Vrábľach (tekovská st.) povadili sa dvaja švagrovia pre jednu vinicu, lebo si ju nevedeli rovnako podeliť. Pri hádke jeden z nich strelil na druhého, ktorý o pár minút zomrel. Vrah sám sa hlásil u súdu, kde ho aj hneď uväznili.

**Boj proti búrke.** Sotva že sa rozniesol po svete chýr, že proti búrke možno sa brániť výstrelami kanónov, na mnohých miestach robia pokusy s t. zv. oblaky rozháňajúcimi delami. Jeden taký pokus však skončil sa veľmi smutne. Jako totiž z Miškovca píše, Ludvik Fischer, pokladník tamojšej úverkovej banky dňa 11. t. m. popoludní pozval väčšiu spoločnosť do svojho vinohradu, že ukáže svoje delo, ktoré si zadovážil na rozháňanie nebezpečných oblakov. Hostia sa i dostavili, ale hneď pri druhom výstrele delo, podobné väčšiemu mažiariu, sa roztrhlo a železné črepy dela odtrhly Fischerovi ľavú nohu. Prítomný lekár zaraz obviazal nešťastníkovi ranu a potom dal ho odvieť do nemocnice. Smutný prípad vzbudil v meste úprimnú sústrasť.

**Výstava zhorela.** V talianskom meste Como usporiadali na pamiatku chýrneho vynálezcu grófa Volta jednu výstavu. Táto výstava teraz zhorela. Jako povstal oheň ešte nevedia. Škoda obnáša pätnásť millionov lír (asi 7 millionov zlatých).

**Politik.** Jeden londýnsky mešťan dlho si lámal hlavu nad tým, že čo má vychovať zo svojho syna. Keby som aspoň vedel, že jaké vlohy má a jakú dráhu života si vyvolí — staral sa otec. Jedného dňa prišla mu na um dobrá myšlienka. Šiel do synovej izby a položil na stôl jednu bibliu, jeden dukát a jednu flašu s whisky (pálený nápoj). Potom sa ale skryl. Keď si môj syn vyberie z týchto troch vecí bibliu, tak ho dám za kňaza; ak si vyvolí zlatý peniaz bude z neho kupec, ale čo bude z neho, keď sa chytí flaše? Takéto myšlienky kolovaly v otcovej hlave, keď vstúpil dnu jeho synáček. Sotva že chlapec zbadal na stole položené tri predmety, bez váhania strčil dukát do vrecku, bibliu schytil pod pazuchu a potom vzal sklenicu a poriadne si z nej potiahnul, a hvizdajúc si vyšiel z izby. „Bože môj,“ zvolal otec, „z môjho syna bude politik!“

**Jarmok v Zvol. Lupči.** Najbližší lichvací a výkladný jarmok v Zvol. Lupči odbyvať sa bude budúci štvrtok, to jest dňa 20. júla t. r.

## K U O B R Á Z K U .

### Detská prítulnosť.

Starí rodičia nadovšetko milujú svoje vnúčatá, niet tej žiadosti, ktorú by im ochotne nespĺnili, niet toho šibalstva, ktoré by im neprehliadli. A túto lásku vedú si defúrence aj oceniť. Oproti starým rodičom chovajú sa s takou prítulnosťou, takou oddanosťou a úprimnosťou, že jakú často ani oproti svojim vlastným rodičom neprekazujú.

Aj na našom obrázku vidíme taký dojímavý dej, kde sa malá Anička túli k svojej starej mame a čosi jej šepce. Dozaista sa jej s dôveruje, že volačo vykonala a teraz prosí starú mamu, aby orodovala za ňu. Šepce, tíško jej šepce do ucha, aby ani v izbe ihrajúce sa mačičky nepočuly, čím sa s dôverila starej mame. A stará mama dozaista ujme sa svojho miláčika, orodovať bude u mamy, a Anička môže spokojne zase hrať sa s mačičkami a prípadne vykonať nové šibalstvo.

### ODKAZY REDAKCIE.

Pán A. R. v *Och.* Opätovne sme sa presvedčili, že v expedícii časopis býva riadne na poštu dávaný, chyba teda nenie tu, lež snáď na tamojšej pošte.

### Cena potravných článkov.

Budapešť, 13. júla.

V budapeštiánskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

**Mäso:** *Hovädzina* predok 68, zadok 80, polievková 72, jazyk 70, obličky, ľadviny 85, čistené 180 krov za 1 klgr. — *Baranina*: predok —, zadok — krov za 1 klgr. — *Teľacina*: 72, lopatka 80, stehno 90 krov za 1 klgr. — *Bravčovina*: 64, stehno a lopatka 68 krov za 1 klgr. — *Šunka*: pražská 90, surová 60 krov za 1 klgr.

**Masť:** Sviňská 60 krov, loj 58 krov, slanina ku roztopeniu 56 krov a husacia masť 120 krov za jeden kilogramm.

**Drúbež:** Za jedno kura 50, sliepku 70, kohúta 80 krov. Za jednu tučenú kačku 120, za tučenú hus 250 krov. — *Očistená drúbež*: kura 50, sliepka 80, kapúň — krov, hus 200 (za jeden klgr. — krov), morka za kus — krov, a kačka za kus 100 krov.

**Vajcia:** Ku vareniu väčšie 42 kusov za 1 zl., menšie 9 kusov za 20 krov, ku čaju 7 kusov za 20 krov.

**Ryby:** Kapor 70, sumec 80, štika 70, zubáč —, jesater —, okúň — krov. Raky: kus za 12 krov.

**Rozličnosti:** Maslo gazdovské 95, ku čaju 125 krov za 1 klgr. Brindza 20 krov za kilo. — Smotana 24 krov za liter. — Pár holubov — krov, divá hus —, divá kačka 70, jarabica — krov za kus. — Zajac za kus — zl. — krov. — 1 klgr. divej svine — krov, srny — krov. — Zemiaky nové 4 kr. za klgr.



Kassa—Oderberg.							Oderberg—Kassa.							
Stanice	triedy	osob.	rýchlo	osob.	osob.	rýchlo	Stanice	triedy	osob.	osob.	rýchlo	osob.	osob.	osob.
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
		1-III.	1-II.	1-III.	1-III.	1-II.			1-III.	1-III.	1-II.	1-III.	1-III.	1-III.
Kassa	ind.	8:40	4:34	6:30	10:20	1:12	Oderberg	ind.	6:12	8:26	10:50	12:19	5:50	1:08
Tihany ōrh.		*8:48	—	—	*10:27	—	Karwin	érk.	7:00	9:06	11:20	12:43	6:17	1:31
Sz.-István mh.		8:59	—	6:44	10:37	—	Teschen		7:40	9:40	11:42	1:03	6:40	1:48
Terebō ōrh.		*9:08	—	—	*10:45	—	Trzynietz		—	10:01	12:01	1:16	7:01	1:59
Abos	érk.	9:13	4:53	6:54	10:50	1:32	Jablunka		—	10:25	12:18	1:33	7:21	2:16
Nagy-Ladna ōrh.	ind.	*9:29	—	—	*11:07	—	Csácza	ind.	7:30	—	12:55	2:05	7:58	2:48
Kis-Ladna		9:37	—	7:11	11:15	—	Krasznō		7:45	—	—	2:21	8:15	3:04
Ō-Ruzs. ōrh.		*9:42	—	—	*11:20	—	Ochodnicza ōrh.		*7:52	—	—	*2:26	*8:21	—
Háamor mh.		9:54	—	7:24	11:32	—	Kiszuczca-Ujhely		8:81	—	1:29	2:33	8:29	3:16
Phōnixh mg.		*10:06	—	—	*11:44	—	Kis-Rudina ōrh.		*8:06	—	—	—	*8:34	—
Margitfalu	érk.	10:11	5:30	7:37	11:48	2:16	Zsolna	érh.	8:15	—	1:44	2:46	8:43	3:28
Istvánhuta	ind.	10:29	5:41	7:50	12:05	2:28	Várna	ind.	8:45	—	2:18	3:14	9:19	4:26
Kluknō ōrh.		*10:34	—	—	*12:09	—	Sztrechnō mh.		*8:49	—	—	*3:18	*9:25	*4:31
Krompach		10:43	5:49	7:59	*12:17	2:37	Ruttka	érk.	9:01	—	2:27	3:30	9:40	4:45
Szepes-Olaszi	érk.	10:56	5:57	8:08	12:29	2:46	Szucsány	ind.	9:18	—	2:47	3:51	—	5:09
Oleznō ōrh.	ind.	*11:05	—	—	12:38	—	Turán		9:24	—	—	3:57	—	5:15
Haraszt mh.		*11:12	—	—	*12:46	—	Suttō ōrh.		*9:29	—	—	*4:03	ind. v.	*5:21
Márkusfalva		11:22	6:14	8:28	12:58	3:05	Kralován	érk.	9:37	—	3:05	4:10	7:30	5:29
Iglō	érk.	11:36	6:24	8:40	1:13	3:16	Sztankován ōrh.	ind.	*9:44	—	—	*4:16	*7:35	*5:36
Szepes-Sűm. ōrh.	ind.	*11:47	—	—	*1:40	—	Fenyōháza		9:49	—	*3:12	4:21	7:42	5:41
Hadusfalu ōrh.		*11:53	—	—	*1:47	—	Gombás mh.		*9:54	—	—	*4:25	*7:50	*5:45
Káposztafalu		12:05	—	9:09	1:59	3:36	Hrboltō ōrh.		*10:00	—	—	*4:31	*7:59	—
Schavnyik ōrh.		*12:10	—	—	*2:04	—	Rōzsah fonōgyár		10:05	—	—	4:36	8:06	5:56
Gánōcz mh.		*12:22	—	9:25	2:17	—	Rōzsahegy	érk.	10:08	—	3:27	4:39	8:10	6:00
Szepes-Szombat ōrh.		*12:27	—	—	*2:22	—	Liszkfalu ōrh.	ind.	*10:17	—	—	*4:45	*8:23	*6:10
Poprad-Felka	érk.	12:30	7:00	9:30	2:25	3:55	Liptō-Tepla		10:24	—	*3:37	4:52	8:33	6:18
Batizfalu	ind.	—	—	9:55	—	4:21	Kis-Olaszi mh.		10:30	—	—	4:58	8:41	6:25
Lucsivna-fűrdō mh.		—	*7:29	*10:03	—	*4:28	Liptō-Tarnōcz mh.		10:39	—	—	5:07	8:52	6:34
Csorba	érk.	—	7:40	10:18	—	4:42	Liptō-Szt.-Miklōs	érk.	10:45	—	3:53	5:13	9:00	6:40
Vágfalva	ind.	—	—	10:31	—	5:00	Okoliesnō ōrh.	ind.	*11:01	—	—	*5:28	—	—
Vychodna		—	—	10:42	—	5:11	Szt.-I.-Pottornya mh.		11:07	—	—	5:34	—	7:02
Király-Lehota mh.		—	—	11:01	—	5:29	Liptō-Ujvár.		11:14	—	4:11	5:41	—	7:09
Liptō-Ujvár.		—	—	11:13	—	5:42	Király-Lehota mh.		11:22	—	—	5:48	—	7:17
Sz.-I.-Pottornya mg.		—	—	11:18	—	5:48	Vychodna		11:44	—	—	6:06	—	7:36
Okoliesnō ōrh.		—	mieš. v.	*11:22	—	*5:53	Vágfalva		11:57	—	—	6:18	—	7:47
Liptō-Szt.-Miklōs	érk.	—	7:35	11:28	—	6:00	Csorba	érk.	12:10	—	4:45	6:30	—	7:58
Liptō-Tarnōcz mh.	ind.	—	7:44	11:45	—	6:21	Lucsivna fűrdō mh.	ind.	*12:23	—	4:56	*6:43	—	*8:12
Kis-Olaszi mh.		—	7:55	11:54	—	6:30	Batizfalu		12:36	—	—	6:51	—	8:20
Liptō-Tepla		—	8:03	12:00	—	6:36	Poprad-Felka	érk.	12:45	3:00	5:10	7:00	8:40	8:30
Liszkfalu ōrh.		—	*8:12	*12:06	—	*6:42	Szepes-Szombat ōr. ind.	r vlak	*3:08	—	—	*8:43	*8:48	
Rōzsahegy	érk.	—	8:19	12:11	—	6:47	Gánōcz mh.	Poprad	3:14	—	—	7:19	*8:48	8:53
Rōzsah. fonōgyár	ind.	—	8:32	12:17	—	6:56	Schavnyik ōrh.		1:00	*3:26	—	—	4:00	9:04
Hrboltō ōrh.		—	*8:39	*12:21	—	*7:00	Káposztafalu		1:19	3:37	—	7:33	4:07	9:09
Gombás mh.		—	*8:48	*12:27	—	*7:06	Hadusfalu ōrh.		—	*3:48	—	—	4:18	9:16
Fenyōháza		—	8:58	12:33	—	7:12	Szepes-Sűmegh ōrh.		—	*3:55	—	—	4:25	9:21
Sztankován ōrh.		—	*9:03	*12:36	—	*7:16	Iglō	érk.	1:24	4:00	—	7:50	4:30	9:25
Kralován	érk.	—	9:10	12:41	—	7:21	Márkusfalva	ind.	1:51	4:27	—	8:15	4:53	9:49
Suttō ōrh.	ind.	—	—	*12:50	—	*7:31	Haraszt mh.		—	*4:36	—	—	*5:02	9:56
Turán		—	—	12:57	—	7:38	Oleznō ōrh.		—	*4:43	—	—	*5:09	*10:03
Szucsány		—	—	1:03	—	7:44	Szepes-Olaszi	érk.	2:08	4:50	—	8:33	5:16	10:08
Ruttka		8:00	—	1:10	—	7:51	Krompach	ind.	2:19	5:05	—	8:47	5:30	10:21
Sztrechnō mh.	ind.	*8:15	—	*1:37	—	*8:25	Kluknō ōrh.		—	*5:11	—	—	*5:36	*10:27
Várna		8:24	—	1:43	—	8:31	Istvánhuta		2:29	5:17	—	8:56	5:42	10:32
Zsolna	érk.	8:34	—	2:52	—	8:40	Margitfalu	érk.	2:37	5:27	—	9:05	5:52	10:41
Kis-Rudina ōrh.	ind.	*9:04	—	—	—	9:21	Phōnixhuta mh.	ind.	—	*5:36	—	—	*5:58	*10:47
Kiszuczca-Ujhely		9:11	—	2:33	—	9:27	Háamor mh.		—	5:43	—	9:21	6:11	*10:58
Ochodnicza ōrh.		*9:18	—	*2:38	—	*9:33	Ō-Ruzs. ōrh.		—	*6:00	—	—	*6:22	*11:08
Krasznō		9:25	—	2:45	—	9:41	Kis-Ladna		—	6:07	—	9:36	6:30	11:14
Csácza	érk.	9:40	—	2:53	—	9:55	Nagy-Ladna ōrh.		—	*6:13	osob.	—	*6:36	*11:19
Jablunka		10:21	5:18	3:29	—	10:36	Abos	érk.	3:17	6:25	9:20	9:50	6:48	11:29
Trzynietz		10:44	5:43	3:45	—	11:03	Terebō ōrh.	ind.	—	*6:42	*9:24	—	*7:06	—
Teschen		10:53	2:45	3:55	8:40	11:18	Szt.-István mh.		—	6:52	9:33	10:06	7:15	11:43
Karwin		11:21	3:18	4:19	9:09	11:54	Tihany ōrh.		—	*7:02	*9:42	—	*7:23	—
Oderberg		11:50	4:00	4:45	9:45	12:25	Kassa	érk.	3:47	7:10	9:25	10:20	7:30	11:55

  

Kralován—Arvaváralja—Szuchahora.					Szuchahora—Arvaváralja—Kralován.						
Stanice	mieš. v.		Stanice	mieš. v.		Stanice	mieš. v.		Stanice	mieš. v.	
	1-III.	1-III.		1-III.	1-III.		1-III.	1-III.		1-III.	1-III.
Kralován	in	10:00	Arvaváralja	ér.	11:45	Szuchahora	ér.	6:15	Medzibroggy	in.	*9:18
Párnicza		10:28	Dluha	in.	12:25	Ljeszek	in.	6:55	Bezine ōrh.		*9:28
Isztebné mh.		10:37	Kriva ōrh.		*12:39	Trsztena		7:13	Alsō-Kubin	ér.	9:39
Nagyfalu		10:47	Podbjel		12:48	Turdossin		7:35	N.-Biszterecz	in.	11:10
N.-Biszterecz		*10:54	Nizsna ōrh.		*12:59	Nizsna ōrh.		*7:53	N.-Biszterecz		*11:15
Alsō-Kubin	ér.	10:59	Turdossin		1:27	Podbjel		8:06	Nagyfalu		11:27
Bezine ōrh.	in.	11:13	Trsztena		1:54	Kriva ōrh.		*8:13	Isztebné mh.		11:37
Medzibroggy		*11:34	Ljeszek		2:10	Dluha		8:37	Párnicza		11:55
			Szuchahora	ér.	9:10	Arvaváralja	ér.	9:02	Kralován		12:20

Hrube čísla značia učené hodiny. \* Podmienené vlak zastane

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.